

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně: N. B.**, zastoupena Mgr. Vladimírem Mrázem, advokátem, se sídlem Konviktská 12, Praha 1, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 65 Az 142/2005 - 20 ze dne 9. 8. 2005,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovenému zástupci žalobkyně, advokátu Mgr. Vladimíru Mrázovi, **se přiznává** na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů částka ve výši 1075 Kč; bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 65 Az 142/2005 - 20 ze dne 9. 8. 2005, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 704/VL - 20 - 11 - 2005 ze dne 6. 5. 2005. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že se stěžovatelce azyl podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje a že se na ni nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti (resp. v doplnění učiněném právním zástupcem) uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a tvrdí, že soud jednak nesprávně posoudil právní otázku v předcházejícím řízení, jednak že správní orgán při zjišťování skutkového stavu porušil zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a krajský soud na toto porušení nereagoval. Konkrétně podle stěžovatelky správní orgán nesprávně zhodnotil její situaci a důvody opuštění země původu, neboť nevzal vůbec v úvahu písemný důkaz o tom, že její otec zmizel. Stěžovatelka namítá, že správní orgán tak postupoval v rozporu s ustanovením § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), neboť nevzal v úvahu veškeré skutečnosti vztahující se k jejímu případu a nevypořádal se se všemi provedenými důkazy. Co se týče námítky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nesprávné právní hodnocení soudu stěžovatelka spatřuje v konstatování soudu, že za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením. Tento názor soudu považuje stěžovatelka za pojetí, které je v rozporu s ustanovením § 12 zákona o azylu. Konečně stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že rozhodnutí žalovaného bylo i v rozporu s ustanovením § 91 zákona o azylu, a to proto, že jí podle jejího přesvědčení hrozí v případě návratu na Ukrajinu nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení, kterému jsou vystaveny osoby, které v zahraničí požádají o azyl. Podle stěžovatelky sice právní řád Ukrajiny zakazuje svévolné zatýkání a věznění osob, ale je nutné si uvědomit, že vyšetřovací a výslechové metody jsou stále založeny na tradičních sovětských metodách. Problémem je také podle stěžovatelky velká míra korupce. Závěrem rovněž požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost stěžovatelky považuje za nedůvodnou, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu, tak i kasační stížností napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy. Proto i pro účely řízení o kasační stížnosti odkázal žalovaný na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Žalovaný trvá na tom, že se žádostí stěžovatelky o udělení azylu individuálně a svědomitě a v souladu se zákonem o azylu zabýval všemi okolnostmi jejího případu. Žalovaný ve vyjádření namítl, že stěžovatelka zemi původu opustila, aniž využila právní nástroje k ochraně svých práv a oprávněných zájmů, a znemožnila tak ukrajinským státním orgánům případně zasáhnout. S ohledem na výše uvedené považoval žalovaný za nedůvodnou i žádost o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Závěrem svého vyjádření navrhl žalovaný kasační stížnost zamítnout.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zejména zjistil následující: stěžovatelka ve své žádosti o udělení azylu ze dne 12. 4. 2005 uvedla, že je národnosti ukrajinské, náboženství křesťanského, ortodoxního vyznání, že není a nikdy nebyla členem žádné politické strany, ani jiné organizace, stejně jako její příbuzní. Jako důvod opuštění Ukrajiny uvedla, že v průběhu prezidentských voleb v roce 2004 byla zaměstnána jako sekretářka a kurýrka na městském úřadu. Z pozice své funkce měla povinnost objíždět vesnice s úředními zásilkami. Přitom měla podle pokynu nadřízených agitovat za kandidáta V. J. To však nedělala, naopak agitovala ve prospěch V. Ja. Po druhém kole voleb dokonce chodila na mítinky, na nichž vyjadřovala podporu Ja. V důsledku toho začala na konci ledna 2005 dostávat anonymní výhružné telefony, v nichž jí bylo vyčítáno, že neplnila své povinnosti a nepodporovala J. kandidaturu. Mělo jí být vyhrožováno ublížením na zdraví a smrtí. Koncem ledna byla rovněž údajně přepadena dvěma neznámými muži, kteří jí vyčetli

její chování v průběhu voleb a zbili ji. Telefonické vyhrůžky chtěla ohlásit policii, ale policie podle jejích slov odmítla oznámení přijmout, proto na ohlášení netrvala. Dále stěžovatelka v žádosti uvedla, že dne 20. 3. 2005 zmizel její otec na cestě do práce. O tři dny později jeho zmizení ohlásila na policii, toto oznámení policie přijala. Stěžovatelka uvedla, že zmizení otce dává osobně do souvislosti s telefonickými vyhrůžkami, neboť telefonující osoby jí upozorňovaly, že bude trpět její celá rodina. Závěrem žádosti uvedla, že v České republice chce nějakou dobu přečkat, dokud se situace na Ukrajině neuklidní.

Při pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu na území České republiky, jak vyplývá z protokolu ze dne 15. 4. 2005, jako důvod opuštění Ukrajiny uvedla, že koncem ledna 2005 měla dva anonymní telefonáty. Ohledně jejich obsahu oproti žádosti o udělení azylu uvedla, že neznámí lidé po ní v telefonátech požadovali vrácení 10 000 USD. Vytýkali jí, že utratili peníze v předvolební kampani pro V. J., jejich kandidát však prohrál kvůli takovým, jako je stěžovatelka, která měla agitovat pro tohoto kandidáta, leč nečinila tak, proto musí jejich ztrátu nahradit. K pokusu ohlásit tento incident na policii stěžovatelka v pohovoru uvedla, že policisté ji odmítli s tím, že se zatím pouze jedná o telefonáty a pokud se nic nestalo, nemohou se věcí zabývat. Dále stěžovatelka v pohovoru uvedla, že dne 25. 1. 2005 byla ze svého zaměstnání na městském úřadě propuštěna, důvodem mělo být snižování stavů. Jinak zopakovala v podstatě svá tvrzení uvedená již v žádosti. K upřesňujícím otázkám správního orgánu ve věci předvolební agitace stěžovatelka uvedla, že agitační činnost vykonávala mimo pracovní dobu. Dále uvedla, že předvolební agitace nebyla její pracovní náplní, nicméně že primátor, tedy představitel jejího zaměstnavatele, nabádal všechny zaměstnance, že musí hlasovat pro V. J. a rovněž pro něj agitovat. K samotnému průběhu agitace stěžovatelka nejdříve uvedla, že obcházela nájemníky v jejich domě, ptala se, pro koho budou hlasovat, a říkala jim, že pokud budou hlasovat pro V. J., dostanou 20 hřiven. V průběhu pohovoru nejprve uvedla, že při těchto rozhovorech se snažila svůj osobní názor skrýt, posléze tvrdila, že všem lidem říkala, že všichni zdravě myslící lidé budou hlasovat pro V. J. Dále uvedla, že osobně za agitaci žádnou odměnu nedostávala, dostala by pouze pravděpodobně rovněž 20 hřiven, pokud by pro V. J. sama hlasovala. Na otázku správního orgánu, proč po ní chtěly ony neznámé osoby z telefonátů vrátit 10 000 USD, jestliže žádnou odměnu za agitaci nedostávala, uvedla, že jí anonymové vytýkali, že nedoručila řádně obálky, jež měla doručit jako kurýrka městského úřadu na venkov a v nichž byly peníze na podporu V. J. Na otázku, zda jejích služeb jako kurýra městského úřadu mohlo využívat více osob, a to případně i k soukromým účelům, odpověděla, že nikoliv, příkaz k doručení zásilky jí mohl dát údajně pouze náměstek primátora nebo jeho tajemník. Hlas v anonymních telefonátech však podle vyjádření stěžovatelky nepatřil ani jednomu z nich. Z protokolu o pohovoru rovněž vyplývá, že se stěžovatelka ve věci nečinnosti policie po ohlášení útoku na její osobu na žádný jiný státní orgán neobrátila.

Ve správním spisu je vedle výše uvedeného založen materiál označený jako překlad Zprávy o dodržování lidských práv za rok 2004 pro Ukrajinu, kterou vydalo dne 28. 2. 2005 Ministerstvo zahraničí Spojených států amerických, dále informace Ministerstva zahraničních věcí České republiky č. j. 107149/200 - LP ze dne 13. 3. 2000 a č. j. 111882/2005 - LP ze dne 11. 4. 2005 týkající se Ukrajiny, informace společnosti Člověk v tísni č. j. OAM - 1057/2004 ze 6. 4. 2005 a informativní výpis z databanky ČTK týkající se Ukrajiny za období od 15. 2. 1996 do 5. 3. 2005.

Žalovaný ve svém napadeném rozhodnutí ze dne 3. 2. 2005 konstatoval, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že byla na Ukrajině pronásledována za činnost směřující

k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Stěžovatelka sice vylicila, že se během předvolení kampaně k prezidentským volbám angažovala na podporu opozičního prezidentského kandidáta Ja, podle správního orgánu však byly její výpovědi chaotické a plně nesrovnalostí – nejprve stěžovatelka tvrdila, že se pouze dotazovala voličů, koho budou volit a informovala je o možnosti získat odměnu za hlas pro V. J., aniž jim sdělovala vlastní preference, to však vzápětí popřela a uvedla, že vždy voliče přesvědčovala o vhodnosti protikandidáta. Věrohodnost líčení stěžovatelky podle správního orgánu snižuje rovněž fakt, že podle svého tvrzení se agitační kampaně účastnila z obav o výhodné zaměstnání, ale přitom údajně veřejně činila opak toho, co nadřízený požadoval. Anonymní telefonáty, osobní vyhrožování a zmizení otce nelze podle správního orgánu považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, protože veškeré tyto incidenty jednak nastaly až po volbách, jednak byly vedeny úsilím neznámých osob získat zpět finanční prostředky, o nichž se domnívaly, že je stěžovatelka zpronevěřila. V průběhu správního řízení nebylo prokázáno, že by stěžovatelka byla jakkoliv perzekvována ze strany státních orgánů. Dále pak správní orgán konstatoval, že stěžovatelka ani nevyužila žádného prostředku, jímž by přiměla státní orgány na její potíže se soukromými osobami reagovat. Pokud jde o případnou existenci překážek vycestování, při posouzení otázky, zda by byl v případě návratu na Ukrajinu ohrožen život nebo svoboda stěžovatelky z důvodu její rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro politické přesvědčení, správní orgán po vyhodnocení výpovědí stěžovatelky a výše citovaných informačních materiálů dospěl k závěru, že stěžovatelce takové nebezpečí nehrozí. Pokud jde o nebezpečí mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu, dospěl správní orgán rovněž k závěru, že takové nebezpečí stěžovatelce rovněž nehrozí, neboť podle výše citovaných informačních materiálů nebyly na Ukrajině zaznamenány případy, kdy by byl neúspěšný žadatel o azyl vystaven perzekuci, Ukrajina v roce 2000 zrušila trest smrti a nenachází se ani ve válečném konfliktu.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že toto rozhodnutí žalovaného napadla stěžovatelka žalobou, v níž namítala porušení ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), neboť se žalovaný jeho žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě, § 3 odst. 4 správního řádu, neboť nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, § 32 odst. 1 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav, § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí nevychází ze zjištěného stavu věci a není v souladu se zákonem, § 47 odst. 3, protože napadené rozhodnutí je nepřesvědčivé a nevypořádává se se všemi důkazy, a § 12 zákona o azylu, neboť podle svého názoru stěžovatelka splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle tohoto ustanovení. K věci samé uvedla, že z Ukrajiny uprchla, aby si zachránila život, který byl ve vážném ohrožení, protože pro svůj politický postoj (agitace pro V. J. v rozporu s příkazem nadřízených v práci) se stala obětí vyhrožování a napadení neznámými muži. Policie její situaci nevyřešila. V případě návratu do vlasti se obává vraždy ze strany J. stoupenců. Proto se stěžovatelka domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu. Krajský soud její žalobu zamítl s tím, že stěžovatelka neprokázala, že by byla pronásledována ve smyslu § 12 zákona o azylu, přičemž se v podstatě ztotožnil s argumentací žalovaného. Pokud jde o stěžovatelčiny námitky co do dodržování procesního předpisu, soud konstatoval, že byla žalobkyni dána možnost, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřila k podkladům, případně navrhla jejich doplnění, tuto možnost však nevyužila. Podle názoru soudu si žalovaný opatřil dostatek potřebných podkladů a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Rovněž ve věci překážek vycestování se krajský soud ztotožnil jak se skutkovými zjištěními žalovaného, tak s jeho právními závěry. Rozsudek krajského soudu byl stěžovatelce doručen 6. 10. 2005 a kasační stížnost proti němu byla podána dne 7. 10. 2005.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastnicí řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost shledává Nejvyšší správní soud s ohledem na uplatněný kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka opírá svou kasační stížnost o dva důvody. Prvním z nich je námitka skutková. Stěžovatelka vytýká krajskému soudu, že nereagoval na skutečnost, že žalovaný se nevypořádal při objasnění skutkového stavu s důkazy o zmizení otce stěžovatelky. K této námitce Nejvyšší správní soud poznamenává, že nelze přičítat krajskému soudu k tíži, že se namítaným nezohledněním důkazů, které stěžovatelka správnímu orgánu předložila, nezabýval. Stěžovatelka tuto námitku v žalobě nevznesla, stejně jako nevznesla žádnou jinou konkrétní skutkovou námitku. V žalobě, která nese všechny znaky formulářového podání, pouze uvedla výčet podle jejího názoru porušených ustanovení správního řádu, který doplnila zopakováním tvrzení o důvodech opuštění své země původu. Nejvyšší správní soud považuje za potřebné v této souvislosti zmínit, že soudní řízení správní je ovládáno dispoziční zásadou. Konkrétní výraz tato zásada nalézá v ustanovení § 71 odst. 1 s. ř. s. zejména v tom, že toto ustanovení ukládá žalobci povinnost označit rozsah napadení správního rozhodnutí. Rozsah napadení správního rozhodnutí a uvedení důvodů znamená povinnost žalobce tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter předpisu právního a toto tvrzení především odůvodnit. Činnost soudu je pak ohraničena rámcem takto vymezeným a soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vady rozhodnutí, způsobující jeho nicotnost, k níž soud musí hledět z povinnosti úřední. Je sice pravdou, že tyto náležitosti žaloby nelze vykládat přemrštěně formalisticky (k tomu je možné odkázat zejména na nálezy Ústavního soudu ve věci IV. ÚS 406/99), ale i při nejmírnějších požadavcích musí být z žaloby poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má soud naříkané rozhodnutí zkoumat. Soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti správního aktu (takto již např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 - 5). Tento nejzákladnější požadavek na obsah žaloby nelze prominout. Žaloba stěžovatelky však jakékoliv skutečné odůvodnění namítaného porušení správního řádu neobsahovala.

S námitkou nezákonnosti, v níž stěžovatelka polemizuje s názorem krajského soudu, podle kterého by za pronásledování mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, se Nejvyšší správní soud rovněž neztotožňuje. Konstatování krajského soudu totiž plně vychází z ustálené aplikační praxe, která je potvrzena i četnou judikaturou. Nejvyšší správní soud vyslovil zcela jasně již opakovaně závěr (srovnej např. rozsudek ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, www.nssoud.cz), že skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, a to tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny. Z dokazování před správním orgánem přinejmenším vyplývá, že stěžovatelka opustila zemi původu před tím, než mohla vůbec zvědět, jakým způsobem státní orgány Ukrajiny, jmenovitě policie, reagují na její žádost o vyšetření v podstatě nejzávažnějšího incidentu, tedy zmizení otce,

který dávala subjektivně do souvislosti se svým údajným pronásledováním. Závěr krajského soudu ohledně povahy pronásledování soukromými osobami ve vztahu k azylově relevantním důvodům podle § 12 zákona o azylu Nejvyšší správní soud v případě stěžovatelky považuje za správný.

Pokud jde o stěžovatelčinu námitku proti nevztažení překážek vycestování s odůvodněním, že jí jako neúspěšné žadatelce o azyl hrozí při návratu na Ukrajinu nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení, Nejvyšší správní soud vyšel z toho, že v řízení před správním orgánem jasně vyplynulo, že osobám, které požádaly o azyl v jiném státě, při návratu na Ukrajinu jakýkoliv postih ze strany státní moci nehrozí. Stěžovatelka proti tomuto závěru také nikdy nic nenamítla, ani v řízení před správním orgánem, ani v řízení před soudem nepřinesla žádný důkaz o tom, že je tomu jinak. S tvrzením o perzekuci navrátilých se žadatelů o azyl na Ukrajinu stěžovatelka přišla až v řízení o kasační stížnosti. V tomto ohledu se jedná o nepřípustnou novotu, kterou nemůže Nejvyšší správní soud vzít v potaz.

Z výše uvedeného Nejvyšší správní soud vyvodil, že se krajský soud při svém rozhodování stěžovatelkou namítaných porušení nedopustil, a dospěl tedy k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace se návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti samostatně nezabýval.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti usnesením Krajského soudu v Ostravě č. j. 65 Az 142/2005 - 35 ze dne 11. 11. 2005 ustanoven zástupcem advokát Mgr. Vladimír Mráz. Tomu Nejvyšší správní soud přiznal podle § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu ve výši 1075 Kč za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání písemného podání soudu týkajícího se věci samé podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, společně s režijním paušálem podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Při stanovení výše odměny Nejvyšší správní soud vycházel z obsahu spisu. Pro zaplacení této částky soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

